

POSTANOWIENIE

Dnia 20 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

w sprawie z zażalenia **A. Ż.**,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu,
w dniu 20 maja 2025 r.,
wniosku Sądu Rejonowego w Siedlcach
z dnia 1 kwietnia 2025 r., sygn. akt II Kp 543/24,
o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu,
z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości,
na podstawie art. 37 k.p.k. *a contrario*,

p o s t a n o w i ł :
wniosku nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Siedlcach postanowieniem z dnia 1 kwietnia 2025 r., sygn. akt II Kp 543/24, zwrócił się do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy z zażalenia A. Ż., na postanowienie Prokuratora Rejonowego w Siedlcach o odmowie wszczęcia śledztwa (sygn. [...]) innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. Uzasadniając swój wniosek wskazał, że sprawa dotyczy zażalenia na postanowienie prokuratora o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie o przestępstwo z art. 231 § 1 k.k., w której osobą podejrzaną była sędzia Sądu Okręgowego w Siedlcach X. Y. Sąd zaznaczył, że wprowadzie sędzia ta jest

nieznana sędziemu referentowi, stąd brak było podstaw do wyłączenia sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k., jednakże wskazał też na krytyczne stanowisko autora zażalenia co do obiektywnego rozpoznania sprawy, wyrażone na posiedzeniu w dniu 14 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Inicjatywa Sądu Rejonowego w Siedlcach nie zasługuje na uwzględnienie.

Należy podkreślić, że instytucja unormowana w art. 37 k.p.k. ma charakter wyjątku od zasady rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy i z tego względu jej zastosowanie powinno mieć miejsce jedynie wówczas, gdy przemawiają za tym szczególne względy, związane z dobrem wymiaru sprawiedliwości. Jednym z nich jest autorytet wymiaru sprawiedliwości, dla kształtowania którego należy unikać sytuacji, w których rozpoznanie danej sprawy przez sąd wiązałoby się z ograniczeniem swobody orzekania lub mogłoby – w odczuciu społecznym – prowadzić do uzasadnionego przekonania o braku warunków do bezstronnego rozpoznania sprawy (zob. *postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2021 r., IV KO 4/21, LEX nr 3126169*).

Aprobując powyższe poglądy, należy stwierdzić, że sama okoliczność, iż osobą podejrzaną w sprawie, w której nastąpiło umorzenie śledztwa jest sędzia Sądu wyższego rzędu nad Sądem właściwym do rozpoznania zażalenia na ww. decyzję prokuratora, nie może uzasadniać skorzystania przez Sąd Najwyższy z tzw. właściwości delegacyjnej, mającej charakter wyjątku od zasady rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy. Nie jest w tym zakresie obojętny charakter sprawy przed sądem, która dotyczy jedynie kontroli postanowienia prokuratora o odmowie wszczęcia śledztwa, nie zaś rozstrzygnięcia o odpowiedzialności karnej danego sędziego. Wprawdzie zagadnienie to może potencjalnie zaważyć o postawieniu sędziów w stan oskarżenia, jednak jest to jedynie kontrola decyzji procesowej i to podjętej na wstępnym etapie postępowania karnego. W tego typu sprawach wystarczającymi gwarancjami obiektywizmu sędziów orzekających w sprawie, które powinny znaleźć zastosowanie w pierwszej kolejności, są unormowania określone w art. 40-43 k.p.k. Dopiero, jeśli z powodu wyłączenia

sędziów rozpoznanie sprawy w danym sądzie nie byłoby możliwe, sąd wyższego rzędu zobligowany będzie do przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu na podstawie art. 43 k.p.k. (*por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2021 r., III KO 78/21, LEX nr 3342056; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2022 r., V KO 53/22, LEX nr 3395020*). Jeżeli zaś w niniejszej sprawie brak było podstaw do wyłączenia sędziego referenta (co też wyraźnie wynika z jego oświadczenia – k. 30), to brak jest przeszkód stanowiących hipotezę normy określonej w art. 41 § 1 k.p.k., a tym samym pod tym względem nie występuje zagrożenie dla dobra wymiaru sprawiedliwości. Same tylko subiektywne, krytyczne nastawienie autora zażalenia do sędziego referenta, czy chociażby całego sądu nie może – co oczywiste – wpływać na właściwość miejscową sądu. Należy zaakcentować w tym kontekście utrwalone w judykaturze stanowisko, zgodnie z którym: „autorytet i powaga wymiaru sprawiedliwości wymaga, aby sądy nie ulegały presji opinii publicznej, ani nie popadały w zwątpienie co do własnych kompetencji w zakresie przeprowadzenia rzetelnego procesu. Racjonalna nieustępliwość w tym względzie sprzyja kształtowaniu się pozytywnego wizerunku organów trzeciej władzy, minimalizując tym samym wątpliwości co do obiektywizmu i niezawisłości w rozpoznawaniu przyszłych spraw, ograniczając tendencję do nadużywania stosowania właściwości delegacyjnej w związku z inicjatywami sądów na tle wątpliwości co do respektowania gwarancji sprawiedliwego procesu” (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2011 r., III KO 72/11, LEX nr 1044040*). Z tego właśnie powodu dobro wymiaru sprawiedliwości wymaga, aby niniejszą sprawę rozpoznał sąd miejscowo właściwy, rzetelnie przeprowadzając kontrolę instancyjną decyzji prokuratora oraz przedstawiając wyczerpująco i klarownie motywy wydanego rozstrzygnięcia.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

[PŁ]

[r.g.]

